

бутніх реформаторів, «то відмінність змусить тамтешніх борців ще раз перевірити свою програму і утримати її або змінити». Сучасна фінансово-економічна криза — це криза ліберального світу, тому потрібно впроваджувати дирижистські методи господарювання, оскільки ринок не справляється з тими регулюючими і координуючими функціями, які повинна виконувати держава. І тому студенти нашого університету вивчають історичні факти і події в господарському житті людства, щоб оволодіти історичним досвідом прийняття і втілення вдалих господарських рішень.

and similar papers at core.ac.uk

provided by Institutional Repository of Vadym Hetma

Кузнецова Т. В., канд. екон. наук, доцент
кафедри економіки НУВГІП, м.Рівне

МЕТОДИ ПРОДУКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Для того, щоб справитися із нашими сьогоднішніми економічними, екологічними та соціальними проблемами, нам необхідно змінити спосіб мислення і в зв'язку з цим — змінити свої підходи до навчання.

Актуалізація поняття продуктивне навчання пов'язане з реформуванням освіти України та приєднанням до загальноєвропейського освітнього простору.

На думку науковців, вирішення даної проблеми можливе в переході від навчання «як передачі знань» до продуктивної освіти, коли накопичення знань студента відбувається в процесі створення ним власних освітніх продуктів-гіпотез, досліджень, творів, правил, живописних картин, комп'ютерних програм тощо. Особистісний освітній розвиток студента — його знань, почуттів, здібностей, досвіду в цьому разі відбувається одночасно із залученням його в наукові й культурно-історичні процеси, як їх повноправного учасника.

Технологія продуктивного навчання надає можливість навчання на основі практичного життєвого досвіду, що допомагає молоді в їхньому професійному пошуку, розв'язанні їхніх соціальних, освітніх психологічних і культурних проблем. Продуктивне навчання — це процес освіти, метою якого є розвиток особистості в співтоваристві, також удосконалення самого товариства.

Цей процес спрямований на успішність у діяльності, орієнтований на продукт, та осмислення цієї діяльності в групі молоді за підтримки викладачів.

Це процес створення студентами певного продукту, процес набуття життєвих навичок, які забезпечують самовизначення та особистісний розвиток кожного студента. Продуктивне навчання — орієнтація педагогічної діяльності на одержання навчального і предметного продукту в самостійній діяльності.

Головним у діяльності викладача є організація пізнавальної діяльності студентів, керівництво нею. Метод навчання як спосіб пізнавальної діяльності студентів, регульованої викладачем, служить інструментом інтелектуального розвитку студентів, засобом засвоєння знань.

Метод навчання — один із основних компонентів навчального процесу, що відповідає цілям, завданням і змісту навчання та виховання, досвіду діяльності на занятті, допомагає прогнозувати і керувати діями та поведінкою студентів, формувати мотиви та якості особистості.

На сучасному етапі *метод навчання* — це узагальнений спосіб взаємоузгодженої упорядкованої діяльності викладача і студентів, спрямований на досягнення цілей і завдань освіти і виховання.

Вибір методів навчання залежить від професіоналізму, досвіду, особистих якостей викладачів, стилю організаційної діяльності, рівня професіоналізму студентського колективу, матеріально-технічних та фінансових можливостей ВНЗ.

Навчання, що ґрунтується на продуктивній орієнтації вищої освіти, спирається на такі види освітньої діяльності, які дозволяють студентам:

- пізнавати навколишній світ (*когнітивні методи*);
- створювати при цьому освітню продукцію (*креативні методи*);
- організовувати освітній простір (*орґдіяльнісні методи*).

Виходячи з видів освітньої діяльності, можна привести класифікацію відповідних методів продуктивного навчання.

Когнітивні методи навчання, або методи навчального пізнання, розподіляються на: наукові методи; метапредметні методи; метод емпатії; метод змістовного (сміслового) бачення; метод образного бачення; метод символічного бачення; метод евристичних запитань; метод евристичного спостереження; метод порівнянь; метод фактів; метод досліджень; метод конструювання понять; метод конструювання правил; метод гіпотез; метод прогнозування; метод помилок; метод конструювання теорій.

Креативні методи навчання орієнтовані на створення власних освітніх продуктів. Пізнання при цьому можливе, але воно відбувається саме під час та за рахунок творчої діяльності студентів. Головним результатом є отримання нового навчального продукту. До креативних належать методи, які у традиційному розумінні є інтуїтивними: метод придумування; метод «Якби...»; метод образної картини; метод гіперболізації; метод аглютинації; метод «мозкового штурму»; метод синектики; метод морфологічного аналізу; метод інверсії

Оргдіяльнісні методи, або методи організації навчання поділяються на методи студентів, викладачів та керівників освіти — суб'єктів вищої (середньої) освіти.

Методи студентів — це методи навчального цілепокладання, планування, контролю, рефлексії тощо. Ця група методів, на жаль, не є традиційною для вищої школи. Студенти, як правило, не беруть участі у конструюванні траєкторії своєї професійної освіти. Але навчити студентів методів організації і побудови траєкторії власної освіти не менш важливо, ніж методів конкретних наук, які ними вивчаються.

Методи викладачів — це методи, технології та окремі дидактичні прийоми і заходи, які використовуються педагогами для досягнення поставленої педагогічної мети при вивченні конкретної навчальної дисципліни.

Методи управління освітою — це педагогічні та адміністративні методи організації освітніх процесів на відповідному рівні.

Ця група методів використовується при створенні та розвитку освітніх процесів у масштабі викладення окремого навчального курсу, групи курсів або усієї навчальної програми підготовки фахівців.

Методи оргдіяльнісного типу представлені достатньою кількістю окремих методів: методи студентського планування; методи нормотворчості; методи самоорганізації навчання; методи взаємонавчання; метод рецензій; методи контролю; метод рефлексії; методи самооцінки.

Освітнім результатом навчання є тільки той, що усвідомлений студентом. Якщо студент не розуміє, що він робив і чого навчився, не спроможний переконливо сформулювати способи своєї діяльності, проблеми, що виникли, шлях їх вирішення та отримані результати, тоді його освітній результат перебуває у прихованому, наявному виді, що не дозволяє використати його з метою подальшого навчання.

Організація усвідомлення студентами власної діяльності має два основних види:

1. Поточна рефлексія, що здійснюється під час навчального процесу.

2. Підсумкова рефлексія, яка завершує логічно і тематично замкнутий період навчальної діяльності.

Самооцінка студента впливає з підсумкової рефлексії і завершує освітній цикл. Самооцінка має якісний та кількісний характер, Якісні параметри формулюються на основі студентської освітньої програми або визначаються викладачем, а кількісні — відображають повноту досягнення студентом цілей.

Якісна й кількісна самооцінка діяльності студента — його освітній продукт, який зіставляється з аналогами у вигляді оцінок, що даються викладачами, колегами по навчанню, незалежними експертами.

Використання особистого досвіду з користю для інших, аналіз досягнутих результатів, вибір форм і місця діяльності, відповідальність за свій вибір не тільки перед собою, а й перед іншими, мотивація до творчої, інноваційної діяльності — все це є результатами запровадження продуктивного навчання.

У процесі продуктивного навчання студент:

- набуває прикладного досвіду практичної роботи;
- починає дивитись на систему знань через призму практичного досвіду;
- завдяки новому досвіду роботи визначає й фіксує мету поведінки та дій, що ведуть до підвищення життєвої компетентності;
- розвиває впевненість та відповідальність, здібності міжособистісного спілкування, поєднуючи практичну роботу та навчальну програму;
- набуває творчої самостійності та здатності ефективно включатися в оточення людей;
- набуває мотивації для вдосконалення комунікативних навичок;
- набуває можливостей прикладати свої здібності в співтоваристві;
- отримує інтелектуальні стимули, необхідні для культурного входження в співтовариство;
- набуває цінних для нього професійних та ділових контактів у сфері, яка може згодом стати корисною для роботи.

Використана література

1. Гін А. О. Прийоми педагогічної техніки. Вільний вибір. Відкритість. Діяльність. Зворотній зв'язок. Ідеальність / Гін А. О. — Луганськ: Навчальна книга, Янтар, 2004.

2. Гончаров С. М. Основи педагогічної праці: Навч. посібник / Гончаров С. М. — Рівне: РДТУ, 2001.

3. Гончаров С. М. Науково-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія / Гончаров С. М. — Рівне: НУВГП, 2005.
4. Гончаров С. М. Мистецтво викладання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: Монографія / Гончаров С. М. — Рівне: НУВГП, 2006.
5. Гончаров С. М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу: Монографія / Гончаров С. М. — Рівне: НУВГП, 2006.
6. Гришина Т. В. Освітня технологія як об'єкт методичної роботи / Гришина Т. В. — Харків: Основа, 2003.
7. Житник Б. О. Методичний poradник: форми і методи навчання / Житник Б. О. — Харків: Основа, 2005.
8. Продуктивне навчання як основа стратегії розвитку інноваційної особистості // Управління школою. — 2008. — №3.
9. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Селевко Г. К. — М.: Народное образование, 1998.
10. Фіцула М. М. Педагогіка / Фіцула М. М. — К: Академкнига, 2003.
11. Хуторской А. В. Современная дидактика / Хуторской А. В. — Санкт-Петербург: Питер, 2001.

*Шиманська О. В., ассистент
кафедри стратегії підприємств*

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВОЇ
ТА ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ:
ДОСВІД ШВЕЙЦАРСЬКИХ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ
ТА МОЖЛИВІСТЬ ЇХ АДАПТАЦІЇ
У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ КНЕУ**

*Учитесь, читайте,
И чужому научайтесь,
И своего не цурайтесь.
Т. Г. Шевченко.*

Риторичне питання, яке постійно постає перед КНЕУ, як одним з провідних навчальних закладів в Україні: «Чому ми ще можемо навчитися для того, щоб покращити те, що маємо?» Для